

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

C Ă T R E: MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
INSTITUȚIA PREFECTULUI - JUDEȚUL VÂLCEA

**Ref: Adresa nr. 257/09.01.2024 cu privire la prevederile
Legii 360/2023**

Vă comunicăm informarea cu privire la tema sedintei Comitetului
Consultativ de Dialog Civic pentru Problemele Persoanelor Varstnice

Cu deosebită considerație,

Laura Magdalena VASILACHE

-Director executiv-

Prezentarea principalelor noutati aduse de Legea nr.360/2023 privind sistemul public de pensii

Legea a avut in vedere doua principale obiective: eliminarea inechitatilor din sistem si adecvarea pensiilor mici, precum si asigurarea unei stabilitati pe termen mediu si lung a sistemului de pensii.

Este cea mai amplă reformă a pensiilor. Legea a fost realizata împreună cu experții Comisiei Europene și ai Băncii Mondiale care au confirmat că noua lege este SUSTENABILĂ și va aduce stabilitate sistemului de pensii din România. Reforma este la fel de importantă și pentru salariați: răsplătește munca și contributivitatea, încurajează natalitatea și stimulează continuarea studiilor.

1. Principiile pe care se bazează legea pensiilor sunt : contributivitatea, stabilitatea, solidaritatea si egalitatea.

Principiul contributivității este consolidat prin condiționarea stagiului minim si complet de cotizare de vechimea realizată efectiv.

Principiul stabilității contribuției la sistemul public de pensii este un principiu nou potrivit căruia stagiul de cotizare realizat peste 25 de ani să fie ajustat cu un număr de puncte pentru stabilitatea în câmpul muncii.

Principiul solidarității conform caruia asigurării sistemului public de pensii își asumă reciproc obligații.

Principiul egalității potrivit căruia beneficiază de tratament nediscriminatoriu, în ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

2. Formula de calcul - este reprezentată de două elemente: un VPR care reprezinta o valoare a punctului de referință și un nr. total de puncte.

$$\text{PENSIE} = \text{VPR} \times \text{NR. TOTAL PCT}$$

VPR (valoarea punctului de referință) = $\text{VPP} : 25$

NR. TOTAL PCT. = puncte contributivitate + puncte stabilitate + puncte assimilate /necontributive

Noutatea în cadrul formulei o reprezintă nr. de pct. de stabilitate acordate pentru anii contributivi realizati peste 25 de ani.

Calculul pensiei va avea în vedere atât venitul pentru care s-a plătit contribuția la sistemul de asigurări sociale, cât și vechimea realizată efectiv în muncă, pe teritoriul Romaniei.

La calculul numărului total de puncte se va adăuga și un număr de puncte de stabilitate pentru fiecare an realizat peste stagiul de cotizare contributive de 25 de ani, si anume:

- **0,50 puncte /an pentru anii din intervalul 26-30 inclusiv;**
- **0,75 puncte/an pentru anii din intervalul 31-35 inclusiv;**

- **1 punct/an pentru anii din intervalul 36-40-etc.**

Aceste puncte se vor acorda doar pentru anii contributivi care nu se suprapun cu anii de pensie!!!

Aceste puncte reprezintă stimulente pentru prelungirea vieții profesionale!!!

Stagiul de cotizare de 25 de ani din cadrul formulei de calcul al VPR nu este un stagiul folosit la calculul dreptului de pensie, ci la calculul VPR.

Valoarea VPR –ului se va majora pe viitor, cu parametrii de calcul ai VPR.

3. **Mecanismul de majorare al pensiilor** - Rata medie anuală a inflației, la care se adaugă 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat, indicatori definitivi, cunoscuți în anul curent pentru anul calendaristic anterior, comunicați de Institutul Național de Statistică. În anul 2024 valoarea punctului de pensie prevăzut pentru anul 2023, de 1785 lei, se majoraza **cu 13,8% si va fi de 2032 lei**. Raportandu-ne la valoarea punctului de pensie de 2032 lei, valoarea punctului de referință, la data intrării în vigoare a noii legi, va fi **de 81 lei**.

Majorarea pensiilor se va realiza la inceputul fiecărui an, în luna ianuarie și va depinde de procentul de crestere al veniturilor din contribuții de asigurări sociale la bugetul sau rata medie anuală a inflației din ultimii doi ani, acordându-se valoarea cea mai avantajoasă.

În cadrul negocierilor tehnice cu serviciile Comisiei Europene, a fost facuta in mod repetat solicitarea, in vederea asigurarii sustenabilitatii pe termen lung a reformei si a mentinerii angajamentelor asumate, de implicarea a unui organism de experti independent pentru analiza si eventuala revizuire periodica a parametrilor reformei. Consiliul Fiscal a fost considerat a fi cel mai bun organism care sa indeplineasca aceste cerinte. Referirea la datele si informatiile prezentate in cadrul Aging Working Group din proiectul de lege nu este una exhaustiva, de natura a limita sursa de date pe baza carora se vor elabora rapoartele mentionate in raportul de lege, ci de a indica parametrii indicativi si periodicitatea ce vor fi avute in vedere. Aceste condiții au fost introduse la solicitarea expresă a Comisiei Europene ca o asigurare suplimentară că se respectă jalonul din PNRR și că viitoarele guverne nu vor opera creșteri de pensii ad-hoc, care să dea peste cap echilibrul bugetar.

Majorările de pensii nu pot fi mai mari decât rata medie anuală a inflației sau decât creșterea veniturilor din CAS ca urmare a creșterii salariilor și a numărului de locuri de muncă! **Asta înseamnă că majorările vor fi întotdeauna sustenabile și nu va fi nevoie de aplicarea clauzelor suplimentare de crestere a contribuțiilor de asigurări sociale de stat.**

4. **Legea prevede patru tipuri de pensie:**

Pensie pentru limită de vârstă;
Pensie anticipată;
Pensie de invaliditate;
Pensie de urmaș.

Pensia pentru limită de vârstă - Accesul la pensia pentru limită de vârstă este condiționat de realizarea unui stagiului minim de 15 ani contributiv. La totalizarea stagiului minim de cotizare nu se au în vedere perioadele asimilate și perioadele necontributive. Excepție o constituie perioada de

maternitate/paternitate care va fi avută în vedere la calculul vechimii necesare pentru deschiderea dreptului de pensie pentru limită de vârstă.

Pensia anticipată - Accesul la pensia anticipată este condiționat de realizarea unui stagiou complet de cotizare contributiv de 35 ani. Pensionarea anticipată se realizează cu reducerea maximă de 5 ani din vârsta standard de pensionare prevăzută de lege. **Pensionarea anticipată cu 5 ani mai devreme a persoanelor care au depășit stagiul complet de cotizare contributiv de 35 ani cu pana la 5 ani stagiou de cotizare** va fi penalizată cu maxim **24%**. Ca noutate – pana la data indeplinirii condițiilor pentru acordarea pensiei pentru limita de varsta, beneficiarul unei pensii anticipate poate opta pentru acordarea pensiei de invaliditate in conditiile legii.

Pensia de invaliditate – vor exista in continuare cele trei grade de invaliditate. Noutatea penstru aceasta categorie este legată de **redefinirea gradelor de invaliditate in funcție de deficiența funcțională a persoanei (grav, accentuat sau mediu)**. Pentru oricare dintre gradele de invaliditate în funcție de natura afectării capacității de muncă și tipul raportului de muncă, capacitatea de muncă **poate fi considerată păstrată pentru anumite activități profesionale.**

Pensia de urmas - Se mențin prevederile din legislația veche.

5. **Valorificarea sporurilor nepermanente** - Valorificarea sporurilor acordate sporadic de-a lungul activității profesionale. Valorificarea tuturor veniturilor brute realizate pentru care s-au datorat contribuțiile de asigurări sociale : acord global, plata cu ora, al treisprezecelea salariu, premii, etc.. În situația în care din diverse motive nu se poate face dovada acestor venituri brute cu adeverințe, la calculul punctajelor se utilizează ca și in prezent salariile din carnetul de muncă și sporurile permanente.

În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a legii noi se recalculeaza din oficiu toate dosarele care au adeverinte cu sporuri nepermanente si nevalorificate conform vechii legislații. Pentru pensionarii care nu au depus la dosar inca aceste adeverințe pot să le depună. Modelul de adeverință pentru anagajatori e cel prevăzut de lege. Pentru pensionarii care au adeverințele la dosar nu mai este necesar sa prezinte o altă adeverință decât dacă cea de la dosar este incompletă. Sunt valabile adeverințele care au fost emise și înainte de intrarea noii legi în vigoare dacă respectă fondul și forma prevăzută de legislația de la momentul emiterii. **Drepturile recalculate urmare adăugării de sporuri nepermanente de acordă de la data intrării în vigoare a prezentei legi.**

6. **Egalizarea vârstelor standard de pensionare dintre bărbați și femei** - Egalizarea vârstei de pensionare a femeilor cu cea a barbaților, la 65 de ani, eşalonat până în anul 2035. În prezent atingerea vârstei standard de pensionare la femei de 63 de ani și se face eşalonat până în 2030. Conform anexei nr. 5 din lege esalonarea vârstei standard pentru femei se va face, conform criteriilor din jalon, până în anul 2035. S-a avut în vedere si recomandarea asumată de Romania prin PNRR, referitoare la mentinerea in activitate a angajatilor până la vârsta de 70 de ani, dar cu acordul angajatorului.

7. **Reducerea vârstei standard de pensionare pentru femeile cu mai mulți copii** – Femeile care au născut și crescut copii până la vârsta de 16 ani beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare astfel: 6 luni pentru primul copil, un an pentru doi copii.... mergând cu reducerea până la 3 ani si 6 luni , pentru 7 copii. Reducerea vârstei de pensionare prevăzută în tabelul din lege se aplică și în cazul în care

numărul de copii cuprinde și copii adoptați și crescuți pe o perioadă de cel puțin 13 ani. Pentru acest beneficiu femeile vor prezenta copii după certificatele de naștere ale copiilor și o declarație pe proprie răspundere că au născut și crescut copii până la vârsta de 16 ani. Acest mod de lucru a fost utilizat și pe parcursul implementării legii nr. 19/2000. Această reducere se poate cumula și cu reducerile în baza grupelor de muncă.

8. **Cumpărarea de vechime** - Cumpărarea de vechime pentru oricare 6 ani din perioada necontributivă, în baza unui contract de asigurare voluntar. Perioade de vechime cumpărată în baza contractului de asigurare poate fi valorificată doar la deschiderea dreptului de pensie pentru limită de vârstă. Plata se va putea face în rate și se va lua în calcul și plata parțială.

9. **Reanalizarea condițiilor de muncă speciale și deosebite** - Întărirea principiului contributivității vizează revizuirea activităților încadrate în condiții speciale și deosebite de muncă. Dacă în prezent persoanele care realizează vechime în condiții speciale sau deosebite de muncă beneficiază la pensie de mai multe bonusuri:

- Reducerea vârstei standard de pensionare cu maxim 13 ani/ respectiv 10 ani;
- Majorarea punctajelor lunare pentru anii lucrați în aceste condiții de 50%, respectiv 25%;
(*crescut artificial valoarea pensiei*)
- Spor de grupa care constituie vechime, deși nu este contributivă; (*crescut artificial vechimea realizată*)
- Stagiul complet de cotizare mai mic de 15 ani, 17 ani, (zonele de radiații I și II), 20 ani pentru mineri, 25 ani pentru cei care au lucrat în condiții speciale, etc.. (*au determinat cuantumuri mai mari*)
- O parte dintre aceste persoane au primit și un indice de corectie (*a majorat artificial valoarea pensiei*)

Prin noua lege se diminuează reducerile din vârsta standard cu 3 ani, atât pentru vechimea realizată în condițiile deosebite de muncă, cât și pentru vechimea realizată în condiții speciale de muncă. De exemplu: reducerea vârstei standard de pensionare pentru **activitățile desfășurate în grupa I și/sau în condiții speciale de muncă de 13 ani se diminuează la maxim 10 ani**, iar reducerea vârstei standard de pensionare pentru **activitățile desfășurate în grupa a II-a și /sau în condiții deosebite de 10 ani se diminuează la maxim 7 ani**. Ca și în legislația aflată în vigoare s-au păstrat câteva excepții pentru următoarele categorii:

- a) **Mineri – vor avea reducerea din vârsta standard de pensionare de 20 de ani, stagiul necesar pentru deschiderea dreptului de pensie tot de 20 de ani;**
- b) **Persoanele care au lucrat în zonele I și II de radiații - vor avea reducerea din vârsta standard de pensionare de 20 de ani (zona I) și respective de 18 ani (zona II) , stagiul necesar pentru**

deschiderea dreptului de pensie va fi de 22 de ani pentru zona I și de 25 de ani pentru zona II de radiații; (CNCAN a fost unul dintre avizatorii legii pensiilor și nu a venit cu observații sau propuneri de modificare a condițiilor prevăzute în proiect.)

- c) **Artiști – reducere de 13 ani din vârsta standard de pensionare și 20 de ani vechime minimă în profesie;**
- d) **Personalul din aviație, zona de armament, construcții de nave, de mașini, producție ale minelor de minereuri, zona forestieră și personalul care vizează siguranța circulației - vor avea reducerea din vârsta standard de pensionare de 11 de ani și 25 de ani în activitățile enumerate anterior;**
- e) **Personalul care a realizat activități încadrate în condiții speciale și pentru care angajatorii au respectat după anul 2001 procedurile de avizare și plată diferențiată a contribuțiilor de asigurări sociale și personalul din unitățile de producere a energiei electrice în termocentralele pe baza de cărbuni - vor avea reducerea din vârsta standard de pensionare de 13 de ani și 25 de ani în activitățile enumerate anterior.**

Un alt beneficiu pentru aceste categorii o constituie acordarea unui nr de pct fix pentru fiecare lună de activitate realizată în condiții speciale. Propunerea are în vedere echitatea dintre persoanele care lucrează în condiții deosebite/speciale de muncă și întărirea principiului contributivității. Majorarea acordată va fi în raport de anii de munca realizați în condiții de muncă superioare și nu influențată de veniturile încasate pentru care s-au reținut contribuțiile de asigurări sociale. Dacă în prezent se acordă o majorare de 25% sau 50% pentru fiecare punctaj lunar realizat de persoana care a lucrat în condiții deosebite/speciale de muncă, propunerea vizează **acordarea unui nr. de puncte fix, de respectiv 0,25 pct și 0,50 pct, pentru fiecare an realizat în condiții superioare de muncă. Pentru mineri și persoanele care au lucrat în zonele I și II de radiații de va acorda cate un punct pentru fiecare an lucrat în condițiile specifice de activitate.**

Prin lege locurile de muncă pentru care s-au obținut avize de încadrare în condiții deosebite și a căror valabilitate a fost prelungită potrivit legislației anterioare datei intrării în vigoare a prezentei legi, se mențin în **condiții deosebite** de muncă potrivit legii, până la **normalizarea** de către angajator a condițiilor de muncă, dar nu mai târziu de **01 ianuarie 2035**. Pentru locurile de muncă prevăzute în lege la art. 28 începând cu lit. d), f)-l) se **mențin în condiții speciale** de muncă până la data de **01 ianuarie 2035**.

S-a revizuit anexa 4 din lege în sensul eliminării unor funcții. (în prezent sunt 10 funcții, după revizuire au rămas doar 4 funcții. S-a propus eliminarea jongleurilor, clovnilor, cascadorilor, dansatorilor, călăreților de circ, dresor de animale deoarece aceste categorii nu se regăsesc în D112 decât cu contracte part-time sau își desfășoară activitatea în baza unor contracte de colaborare. Faptul că nu figurează în condiții speciale pe toată durata normală a programului de lucru, aceste persoane nu pot fi încadrate în condiții speciale.

S-a revizuit anexa 3 care cuprinde lista unitatilor cu activitati incadrate in conditii speciale. Din **147 de unitați** , din câte există astăzi în legea nr. 263/2010 , au rămas **46 de unitati**. Reducerea listei a avut în vedere acele unitati care au trecut succesiv prin doua evaluări si nu au mai primit aviz, desfiintarea unor unitati si faptul ca unele dintre acestea nu au mai depus declaratii in conditii speciale.

10. **Conditie pensionare limita de vârsta cu 5 ani mai devreme** – persoanele care au realizat un stagiul de cotizare mai mare de 5 ani peste stagiul complet de cotizare contributiv de 35 de ani pot ieși la pensie pentru limită de vârstă, dar nu mai mult de 5 ani din vârsta standard de pensionare prevăzută în Anexa nr. 5.

11. **Persoane cu dizabilitati** – pentru această categorie se mențin reducerile din vârsta standard de pensionare, respectiv: cu 15 ani pentru asigurații cu handicap grav dacă au realizat cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare, cu 10 ani pentru asigurații cu handicap accentuat dacă au realizat cel puțin două treimi din stagiul complet de cotizare, cu 10 ani pentru asigurații cu handicap mediu dacă au realizat stagiul complet de cotizare. **Pentru persoanele care lucreaza in conditii de handicap grav sau accentuat vor primi o majorare cu un nr. de puncte fix de 0,5 pct si 0,25 pct pentru fiecare an realizat in conditiile enumerate mai sus.**

12. **Indemnizatia minimă socială** - Se va acorda în continuare indemnizația sociala pentru pensionarii cu venituri din pensie mai mici decât valoarea indemnizației minime, conform OUG nr. 6/2009. Quantumul indemnizației sociale pentru pensionari va fi majorat anual cu același mecanism de majorare al pensiilor publice. Incepând cu 01 ianuarie 2024 aceasta are valoarea de **1281 lei**. Folosirea unui mecanism de majorare identic cu cel al pensiilor publice va determina o crestere corecta a indemnizatiei minime sociale in raport de cresterea pensiilor .

13. **Creșterea vârstei standard de pensionare , a stagiului mimin și stagiului complet de cotizare în raport de speranta de viață** – această prevedere face parte din setul de mecanisme agreeate cu Comisia Europeană, menite să asigure sustenabilitatea sistemului public de pensii, în contextul unor perioade dificile din punct de vedere financiar, mecanism care de altfel are rolul de a menține sistemul public de pensii într-o marjă de responsabilitate fiscal-bugetară. Din analize speranța de viață a romanilor nu a avut un trend crescător în ultimii 10 ani , iar pentru viitor nu va depăși mai mult de o lună, motiv pentru care in lege s-a prevăzut ca in situația în care există o evoluție pozitivă a acesteia mai mică de o lună să se mențină indicatorii în vigoare. (cum s-ar spune , nu va fi nicio creștere a varstei standard de pensionare, a stagiului minim sau complet de cotizare în următorii ani. A se vedea datele de la INS)

DIRECTOR EXECUTIV

Laura Magdalena Vasilache

DIRECTOR EXECUTIV ADJ.

Cristinel Herșu

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized, elongated shape.